

Noves

veus, velles paraules

FRANCESC CALAFAT

DES DE FA UNS ANYS, LA LÍRICA A VALÈNCIA VIU UNS MOMENTS RELATIVAMENT BONS, TANT PEL QUE FA AL TO SOSTINGUT DELS LLIBRES COM PEL NOMBRE DE LLIBRES EDITATS.

Hi ha hagut alts i baixos, però a poc a poc, s'hi ha anat creant un mercat relativament estable. Hem de pensar que l'edició de poemes es mou sempre en un terreny limitat i precari. Sota mínims. Ara, la consolidació d'algunes editorials, i de les seues col·leccions de poesia, faciliten una oferta regular, però reduïda (entre dos i quatre títols anuals). És el cas de Bromera, Tres i Quatre, l'IVEI, Amós Belinchón, La Guerra i la recentment estrenada Germania. A més, hi ha unes altres iniciatives volenteroses, com ara la històrica La Forest d'Arana o Tuacte, i l'edició de premis locals. Aquest darrer tipus de comeses, anomenades últimament literatura submergida, no solament està ressorgint, sinó que són les que marquen l'ambient de la societat literària. És clar que són suports modestos, però, tal com van les coses, són unes falques imprescindibles.

Les línies d'actuació de les edito-

En els últims anys, els poetes més veterans han mostrat una vitalitat renovada.

rials es poden resumir en tres: la presència d'autors de tot l'àmbit lingüístic català en els seus catàlegs, la publicació d'autors de totes les promocions ja reconegudes i el creixent interès per autors forans, no solament clàssics moderns sinó també contemporanis. La traducció és, sens dubte, el tret més

En el fons, la coincidència entre els governs de la democràcia, de la transició i de la dictadura és la limitació de la crítica, de la reflexió sobre la situació cultural. El poder no vol objeccions. I més, en un estat en el qual l'esquerra ha hagut d'ocupar un gran espai perquè el que queda de la dreta és la representació més barroera dels continuadors del franquisme. Ara no tindrem

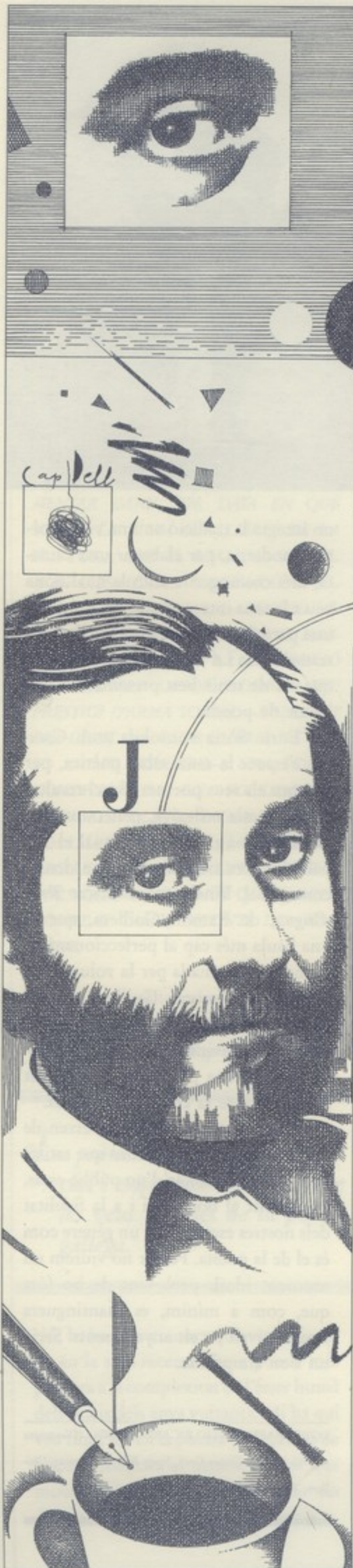
De les aigües estancades sorgeixen tant les infeccions com també la vida.

cap Suárez que ens salvi. D'ell només queda l'antiavalots Martín Villa, presentador de llibres de Carrillo al costat d'Alfonso Guerra: la Santíssima Trinitat.

Els anys 90 seran de selecció. Si es continua en el procés actual, molts dels joves autors confirmaran la seva obra i alguns dels desconeguts ocuparan un lloc que tenen alguns impositors. Confio en la meua antologia i en els autors que només mostren la seva obra. Aquest és el millor ciment, el millor fonament per a evitar l'aluminosi. ■

DIBUIX: ENRIC SOLBES

[Josep Palàcios]

remarcable dels darrers anys, perquè en poc de temps s'ha aconseguit una nòmina honorable i amb unes versions de gran volada. Així, Bromera ha traduït Pavese, Tardieu i Quasimodo; l'IVEI, Fried, Éluard, Elytis, Bosquet, Quasimodo, Enzensberger i Walcott; i La Guerra, Herbert i Seferis.

En els últims anys, els poetes més veterans, com Lluís Alpera, Emili Rodríguez-Bernabeu i Maria Beneyto, han mostrat una vitalitat renovada, com també és el cas de Jaume Pérez Montaner i Antoni Ferrer, els darrers llibres dels quals mostren a la clara una plenitud creativa realment ambiciosa i de gran interès. Pel que fa als poetes dels setanta, autors com Josep Piera, Salvador Jàfer i Joan Navarro s'han pres l'ofici amb més calma, pel fet de dedicar-se al conreu d'altres gèneres. Altres, en canvi, han publicat versos d'una amplitud i una bellesa inapel·lables. És el cas de Marc Granell i Gaspar Jaén.

De totes maneres, els autors que passen a ocupar la primera plana, en tant que relleu generacional, són els poetes que entren en lliça els anys vuitanta, alguns dels quals han estat antologats en *Camp de mines*: Josep Ballester, Vicent Berenguer, Manuel Garcia Grau, Ramon Guillem, Isidre Martínez Marzo, Teresa Pascual, Lluís Roda, Enric Sòria i Xúlio Ricardo Trigo. Això no obstant, hi ha uns altres noms dignes de tenir en compte, com poden ser els de Joan Vicent Clar, Maria Fullana, Antoni Fornés, Josep Igual i un llarg etcètera. Tots ells viuen en un moment de consolidació, tot i que alguns han iniciat un replantejament dels seus primers pressupòsits estètics. Per un altre cantó, a partir de l'any noranta, uns autors més joves han començat a donar la batalla, i, entre ells, els més afinats, per ara, són Josep Lluís Roig, Ramon Ramon i Antoni Martí. Els seus llibres traspuen una singularitat poètica que promet més del que no ha donat.

Tots aquests noms manifesten una amplitud d'interessos que desdiiu una mica la visió un tant desoladora que es desprèn de les polèmiques entre els defensors d'una poesia de l'experiència i els instigadors d'una agosarada investigació lírica. És cert, no obstant això,

que tant els uns com els altres apunten adequadament a les febleses dels contrincants, però, amb la defensa d'uns principis genèrics, obliden el que és realment important, el poema concret. Tot bon poema, encara que se situe en una perspectiva determinada, sempre naix de l'experiència i és experimental en tant que el poema és una recerca d'una forma personal d'expressar-se.

Sovint, moltes persones amants de la poesia, davant l'allau de novetats, no saben per on començar; per tant, no s'arrisquen amb els noms no consagrats. Per aquest motiu, assumint el perill d'equivocar-me, voldria ressaltar quatre llibres importants apareguts en

Els autors que passen a ocupar la primera plana són de la generació dels vuitanta.

els dos últims anys.

Ha estat una gran sorpresa *Infinitud de paisatge*, que recull tota l'àmplia obra inèdita de Joan Vicent Clar, obra que escenifica el combat angoixós amb la paraula, per tal d'expressar-ne tots els matisos i aconseguir una veu pròpia.

D'altra banda, Antoni Ferrer ha assolit, amb *Cant espiritual*, un llibre d'una gran complexitat i profunditat,

on integra la tradició en una visió poètica moderna, per elaborar una cantata, una cosmogonia amb la qual dona veu a la seua interpretació del món. En una paraula, un llibre d'una bellesa extraordinària i d'una amplitud de mires que ha de tenir ben presents tot bon lector de poesia.

Enric Sòria consolida amb *Compàs d'espera* la seua vàlua poètica, per tal com els seus poemes són el resultat d'una poesia reflexiva, penetrant i estremida; una poesia en la qual el treball del vers irradia un ritme dens i conceptual. Finalment, cal citar *Terra d'aigua*, de Ramon Guillem, que és una baula més cap al perfeccionament d'una poesia guiada per la voluntat de ser expressió moral. Guillem, ací, ha reduït la crònica lírica, i amb un to meditatiu, reivindica l'ús de la metàfora, però com a portadora d'un sentit reflexiu sobre la condició humana.

Aquests quatre títols serveixen de mostra d'una oferta poètica que satisfà i justifica l'existència d'un públic escàs, però atent al bon ofici i a la fidelitat dels nostres escriptors a un gènere com és el de la poesia. Potser no viurem un moment ideal, però tant de bo fóra que, com a mínim, es mantinguera aquest nivell en els anys vinents. Seria un bon símptoma. ■

FOTOGRAFIA: XÚLIO RICARDO TRIGO. (D'esquerra a dreta: Manuel Garcia Grau, Josep Ballester, Ramon Guillem, Vicenç Llorca.)